

ДУШАНБЕ, 22.05.2020 /НИАТ «Ховар»/. Шубхае нест, ки имрӯзҳо бухрони коронавирус тамоми ҷаҳонро фаро гирифта, ба мушкини раками яки инсоният (бале, инсоният, ҷониши ин вирус ба ҳайвоноту наботот кор надорад) табдил ёфтааст. Оғнату зиёнҳои ин душмани ноаёни башарият ҷунон ҷаъеъ ва густурдаанд, ки таърих мислашро ёд надорад. Аммо ҳоло касе ба фикри хисобу китоби зиёнҳо нест. Ҳамагон, ҷиҳукуматҳо ва ҷӣ мардум дар саросари олам аз тамоми иқтидору донишу технология истифода мебаранд, то коронавируси манхусро аз байн баранд ва ё ақаллан таъсири онро барои ҳуд ва дигарон камтар созанд. Барои аксари роҳатталабон ва сармоядорон дигар рифоҳу майшат, зиндагии афсонавӣ, касру қушкҳои боҳашамат ва мошину қишиғи ҳавопаймоҳои гаронкимат орзу нест, орзу ин аст, ки як рӯз бештар дар ин дунё зиндагӣ қунанд ва ё хаётро начот диханд.

Дар ҷунин шароити душвор ва хассос, ки гӯё ҷанги ҷаҳонӣ оғоз шудаву тамоми давлатҳо дар як сангар (на муқобили ҳам) барои начоти инсонҳо карор гирифтаанд, муҳимтарин силоҳ ва аслитарин омили пирӯзӣ ин иттиҳоду ҳамбастагӣ, дастгирӣ якдигар, дилбардорӣ ва тақвияти равонӣ, умед ба оянда ва рӯҳияи болову иродai қавӣ мебошад. Ҳатто роҳбарони бузургтарин кудратҳои ҷаҳон ҳам эътироф мекунанд, ки дар ин набарди нобаробари инсон бо душмани ноаёни коронавирус на артишҳои бузургу силоҳҳои пешрафта ва на технологияи мусоиду иқтисодҳои оламгир, балки масъулиятшиносии ҳар фарди ҷомеа шарти асосӣ аст.

Ҷунонки таҷрибаи панҷмоҳаи тоҳтутози вируси корона дар саросари олам нишон дод, қишиварҳо, ки дар онҳо оғоҳии бештар, масъулиятшиносии болотар (фардӣ ва ҷамъӣ), хифзи ваҳдату якпорчагӣ байни давлату миллат ва амалкарди якҷояи ҳукуматҳоу мардумон вучуд дошт, тавонистанд ин бухронро аллакай пушти сар гузоранд ва тадриҷан ба ҳаёти оддии каблазкоронай баргарданд. Ва ин бояд таҷрибаи арзишманде бошад барои тамоми қишиварҳо.

Тоҷикистони азизи мо ҳам ба ҳайси узве аз ин ҳонаводаи бузурги ҷаҳонӣ ин рӯзҳои саҳтро таҷриба мекунад ва дар ҳоли мубориза бо вируси КОВИД-19 аст. Мубталошавии азизонамон ба ин вирус ва аз даст рафтани иддае аз онҳо моро чигархун месозад. Вале ин талағот набояд моро дилшикастуву рӯҳафтода созад, балки иродai моро барои саркӯби душман ва расидан ба пирӯзӣ қавитар созад (ва ин аввалину муассиртарин омили галаба дар ҳар набард аст).

Албатта, сангардорони ҷабҳаи аввал дар ин набард духтурон ва умуман кормандони

соҳаи тандурустии мо хастанд, ки имрӯзҳо қаҳрамонона ва фидокорона ин масъулияти қасбӣ ва миллии ҳудро анҷом медиҳанд. Вале гирифтани пешӣ роҳи ин вабо ба талоши ҳамагон бастағӣ дорад. Масъулияти ҳар як сокини ин марзу бүм, агар аз як тараф, хифзи гигиенаи шаҳсӣ ва тавсияҳои тиббӣ бошад, аз тарафи дигар, саҳмгузорӣ дар мудирият ва ё ҳуд зери идора ва контрол даровардани буҳрон аст.

Мутахассисон исбот кардаанд, ки дар шароити пахншавии коронавирус, хифзи суботи фикрию равонии чомеа, пешгирий аз воҳимаҳои беасос, роҳ надодан ба бадгумонию беэътимодӣ нисбат ба тавоной ва садокати масъулони соҳа, дар маҷмӯъ мусоидат ба оромиши чомеа аз заруратҳои аввалиндарача ба шумор мераванд. Зоро ин омилҳое, ки зикр кардем, ҳар қадом дар алоҳидагӣ метавонанд заҳргонтар ва кушандатар аз коронавирус бошанд.

Вакте аз дидгоҳи масъулиятшиносии фардӣ ба амалкарди ҳамватанон дар дохилу ҳориҷ назар мекунӣ, метавон онҳоро ба се ғурӯҳ (шартӣ) чудо намуд:

Гурӯҳи якум: соҳибкорон, сармоядорон ва соҳибони ширкату корхонаҳо хастанд, ки аз ҳисоби ҳуд ба духтурон лавозимоти тиббӣ ва ҳӯроки гарм мебаранд (чунки духтурон аксаран дар беморхонаҳоянд ва имкони ба хона рафтан надоранд) ва ё ба мардуми ниёзманд, ки аз сабаби маҳдудиятҳои қасбу кор даромадашонро аз даст додаанд, маводи ҳӯрокӣ ва никобу дасткаш тухфа мекунанд;

Гурӯҳи дуюм: афроди соҳибэҳтироми чомеа, собикадорони соҳаҳои гуногун, пирони рӯзгордида, олимону зиёйён, шоирону нависандагон, рӯзноманигорон ва фаъолони маданий хастанд, ки бо гуфтаҳову навиштаҳо ва сурудаҳои ҳуд ба мардум рӯҳия медиҳанд, онҳоро ба риояи тадбирҳои лозима, хифзи субот ва умумун дар сатҳи баланд нигоҳ доштани рӯҳияи иҷтимоӣ ташвик менамоянд. Онҳо бо фиристодани гулдастахо ва паёмҳои шодбошу табриқӣ ба духтурон ва ташвикҳои дастачамъонаи виртуалий, ба ин сангардорони ҷабҳаи мубориза бо коронавирус дилбардорӣ ва рӯхбаландӣ медиҳанд. Яъне ҳар шаҳси ватандӯст ва покивичдон дар ҷунин рӯзҳо қӯшиш мекунад, то саҳме аз ҳуд дар раванди мубориза бо коронавиус “ба даме, ё қадаме, ё қаламе, ё дираме” гузорад ва дарде аз дардҳои дардмандонро кам қунад.

Аммо дар ин миён, ғурӯҳи сеюм – иддае аз ҳамватанон (бештар дар ҳориҷ аз Тоҷикистон) хастанд, ки гӯё мусибати ба сари миллат ва қиҷвар омада барояшон мояи ҳурсандӣ ва ҷашну шодист. Онҳо асосан гумоштагони Ҳизби мамнӯъ ва террористиу экстремистии

нахзати исломӣ ва дигар мухолифони давлату миллати тоҷик хастанд, ки масъулияти инсонӣ ва миллии ҳудро кайҳо ба дасти фаромӯшӣ супурда, бо ҳар роҳу воситаи барояшон мумкин ва дастрас саъӣ мекунанд, ки ҳатто аз ин мусибат ҳам барои манфиатҳои сиёсии ҳуд истифода намоянд.

Дар матлабҳои омоданамудаи онҳо роҷеъ ба вазъи имрӯзаи қишивар, ки ба шакли навишторӣ ва ё паёмҳои савтию тасвири дар шабакаҳои иҷтимоӣ ва баъзе сомонаҳои гаразварзи ҳамсӯ бо онҳо нашр мешаванд, ягон эҳсоси гамшарикӣ ва ҳамдардӣ ҳатто нисбати наздикони ҳуд дар Тоҷикистон дида намешавад. Тамоми навиштаҳояшон аз рӯи як ҳатти сюжет пеш мераванд (албатта, ҷои тааччуб ҳам нест, чунки аз як манбаъ идора мешаванд ва ба як ҳадаф нигаронида шудаанд). Ҷунин ба назар мерасад, ки ҳар рӯз бесаброна мунтазиранд, то ҳабарҳои нав дар бораи мубталошавӣ ва ҷон боҳтани төъдоди бештари ҳамватаёнро шунавандусипас иддаоҳои бепояи ҳудро боз такрор намоянд: “хукумат вазъиятродуруст даркнамекунад”, “хукумат фалон оморро пинҳон мекунад”, “хукумат хизматрасонии тиббиро ҳуб ба роҳ намондааст”, “коронавирус дар Тоҷикистон фочеа меорад”, “тибки пешбинии фалон созмон, фалон микдор одамон мемиранд...” ва гайраву ҳоказо.

Ҳеч қишиваре дар ҷаҳони имрӯза бе мухолиф нест. Аммо мухолифат ҳам фарҳангे ва одобе дорад. Имрӯзҳо вакте сомонаҳои интернетии мухолифони қишиварҳои гуногунро баррасӣ мекунем, мебинем, ки дар онҳо дар давраи буҳрони коронавирус тақрибан садои мухолифат бокӣ намондааст. Ҳатто сарсаҳттарин мухолифин дар тундравтарин сомона ва расонаҳои ҳуд манфиатҷӯи сиёсиро як тараф монда, роҷеъ ба роҳҳои пешгирии коронавирус ва ҷӣ гуна эмин доштани ҳуд бамардумашон маълумоти зарурӣ медиҳанд. Русҳои мухолифи хукумати Русия аз саросари дунё бо ирсоли паёмхова нашри оҳирин ёфтаҳои илми тибб, ба ҳамватаённи ҳуд барои кам кардани ҳатари коронавирус маълумот ва тавсияҳо медиҳанд. Радиову телевизионҳо ва соири расонаҳои мухолифони турку эронию афғону араб имрӯзҳо гӯё барасонаҳои давлатии он қишиварҳо табдил ёфтаанд: аксари барномаҳояшон дар бораи роҳҳои пешгирий аз коронавирус ва риояи тавсияҳои тиббӣ аст. Ин расонаҳо, ки дар гузашта доим хукуматҳои қишиварҳои ҳудро танқид мекарданд, имрӯзҳо баръакс, ба мардум тавсия медиҳанд, ки бо хукумат (ҳамон хукумате, ки мухолифаш хастанд) ҳамкорӣ намоянд ва тавсияҳои хукуматро иҷро кунанд, чунки ин ягона роҳи пирӯз шудан бар коронавирус аст.

Онҳо барои дилсард кардани мардум аз хукумат ва коштани тухми нобоварӣ дар дили мардум нисбат ба амалкарди хукумат дар мубориза бо коронавирус талош намекунанд, ҷун медонанд, ки ин, на танҳо бар заҳари хукумат, балки бар заҳари ҳуди мардум низ хаст.

Аммо чанд фард ва гурӯхи беаслу насаб ва дунмоя аз зумраи хамватанони мо, ки худро дар кишварҳои аврупой ба хотири ёфтани сарпаноҳ ва корти мухочират “мухолифони Ҳукумати Тоҷикистон” муаррифӣ кардаанд, бе доштани камтарин огоҳӣ аз “маданияти муҳолифат” ва дур аз ойину одобу фарҳангӣ муҳолифати сиёсӣ, дар ҷунин рӯзҳои саҳту душвор, ки иттиҳоди миллӣ ва вахдат миёни мардум ва ҳукумат ҳеле ва ҳеле зарур ва ҳаётист, шабу рӯз ба ихтилоғанҷӣ, дурӯғпароканий ва дилсард кардани мардум аз иқдомҳи ҳукумат дар мубориза бо коронавирус машгуланд.

Онҳо “муҳолифони сиёсии ҳукумати мо” нестанд. Онҳо муҳолифон ва ҳатто душманони миллати мо ва давлати моянд. Барои онҳо мағфумҳои “пойдории давлат”, “арзишҳои миллӣ” “муҳаббат ба Ватан” ва амсоли он маънои худро гум кардаанд. Аз навиштаҳояшон баъзло фахмидан мумкин аст, ки натанҳо барои пешгирии пахншавии коронавирус дар Тоҷикистон коре намекунанд, балки бисёр меҳоҳанд (ва дили торикашон гум мезанд), ки тоҷикон бештар ба ин вирус мубтало шаванду боз ҳам бештар бимиранд, то онҳо имкон пайдо қунанду ба ҷор тараф ҷор зананд, ки “ана, дидед? Ҳукумат натавонист” (аксарият ба ёд доранд, ки вакте омори қурбониёни коронавирус дар Тоҷикистон аз дигар кишварҳои Осиёи Миёна гузашт, сомонаҳои гаразварзи ба ном муҳолифин чӣ шӯру валвалае доштанд).

Оё дидаед, ки муаллифони ин гуна маколаҳо ва гардонандагони ин гуна сомонаҳо, ки дар Аврупо карор доранд, маколае дар бораи таҳқиқоти донишмандони он китъа роҷеъ ба роҳҳои пешгирии коронавирус нашр карда бошанд?

Оё дидаед, ки бо ягон табиби аврупой (ки пеш аз мо ва беш аз мо бо коронавирус дасту Ҷанча нарм кардаанд) мусоҳиба анҷом дода, барои табибони тоҷик ақаллан назаре, идеяе ва ё андешаи наве ироа карда бошанд?

Оё дидаед, ки аз таҷрибаи мардуми Аврупо дар хифзи вахдату ягонагӣ дар давраи буҳрони коронавирус, риояи дастурҳои хоси ҳукуматҳояшон ва иҷрои тавсияҳои тиббӣ маводе омода ва барои хонандай тоҷик пешкаш карда бошанд?

Оё дидаед, ки аз ҷонғидоихо ва корнамоихои духтурони тоҷик дар кишварҳои аврупой маводе омода карда бошанд ва ё ба онҳо минбар дода бошанд, то бо ҳамтоёни худ дар Тоҷикистон сухбат қунанду аз таҷрибахои худ бигӯянд?

Оё дидаед, ки ба мисли созмонхо ва расонахой дигар кишварҳо дар Аврупо (ки аксаран мухолифин хастанд), бо ҷалби ҳамватаённи мо дар он кишварҳо — сохибкорон ва ё ҳифзи ҳайриявие, ки шумораашон кам ҳам нест, икдоме барои ҷамъоварии маводи тиббӣ барои духтурони тоҷик ва ё ақаллан кумаки башардӯстона баниёзмандон дар ин шароити душвор (ҳатто ба ҳешутабори ҳуд) карда бошанд?

Албатта, не! Надидед ва нахохед дид. Ва ин чои тааччуб хам надорад. Зеро ин гуна корхो аз касе ё гурӯхе меояд, ки бо вучуди мухолиф буданаш, сохиби шуури миллӣ, дарки сиёсӣ ва умуман каромати инсонист, на гурӯхе, ки террористиву экстремистӣ буданаш чун рӯз равшан аст ва боз иддае аз раҳгумзадагону фиребхӯрдагон, ки ба хотири корти панохандагӣ ёфтган, чанг ба домони як хизби террористӣ задаанд.

Навиштахояшон, мусохибахояшон, тахлилхояшон, “паём”-хояшон ва хатто тасаллиятахояшон хама як атрофи як мазмун мечарханд: “фочеа дар пеш аст, маргу мир хисобу китоб надорад, дахxo хазор курбон хоҳад шуд, хукумат ба фикри мардум нест, аз дасташ коре намеояд...”

Хадафи хамаи ин таблиготашон як аст: вохимапахнкуй, тарсу вахшат, эчоди фазои ноумедӣ ба оянда, танкиди пайдарҳами ҳукumat ва дилсард кардани мардум аз мубориза бо коронавирус (чун ҳукumat роҳбарии ин муборизаро ба дӯш дорад, нотавон нишон додани он ба хотири эчоди фазои беэътиомдӣ ба роҳ монда мешавад) ва умуман мусоидат ба беморӣ вамаргу мири бештар дар кишвар аст (хатман медонед, ки яъси ноумедӣ иммунитети фардӣ ва иҷтимоиро поин оварда, заминаи мубталошавӣ ба коронавирусро фароҳам месозад).

Шояд пурсед, ки аз афзоиши талафот дар Точикистон онҳо чӣ манфиат мебинанд? Манфиати онҳо дар ин кор (аз диди худашон) нишон додани нотавонии давлат дар мунирияти бухрон ва ба шӯр овардани чомеа барои расидан ба орзухои хаёлиашон аст. Барои ин агар нисфи мардум хам курбони коронавирус ва ё хар балои дигар шаванд, парвое надоранд. Мухим барояшон ин, ки вазъ ошуфта гардад ва фазо тираву тор шавад, то онҳо мисли кӯршабпарак дар ин фазои тира ба парвоз оянду ҷавлон зананд. Барои роҳ ҷустан ба сӯи ҷунин ҳадафи торику номаълуму дастнорас ва илова бар он, барои хисботдихӣ ба онхое, ки барои ин кор пул медиҳанд, дигар чӣ кор хам карда метавонанд, ҷуз игвогарӣ, дурӯғпароканий ва коштани тухми яъсу ноумедӣ? Вокеан, аз қалби сиёҳ ва фикри бемор чӣ берун меояд? Албатта, андешаи бемор. Зоро “Аз кӯза бурун таровад он чӣ, ки дар ўст”.

Аммо хикмати дигаре хам хаст, ки мегӯяд “адӯ шавад сабаби хайр, агар Худо хоҳад”. Бухрони корона бо тамоми оғнату заархояш, парда аз чехраи вокеии ин “муддаиёни дину миллат” бардошт ва нишон дод, ки онҳо киянду чӣ ҳадаф доранд. Ва ҳар рӯзе, ки мегузараҷ, мардум онҳоро бештар мешиносанду ба пӯҷии шиорхояшон бехтар пай мебаранд. Дакикан мисли ДОИШ-у толибону даҳҳо гурӯҳҳои террористӣ, ки фикр мекарданд бо баланд бардоштани парчами исломӣ ва сар додани нидои “Аллоҳу Акбар!”, метавонанд чехраи вокеии ҳудро, ки ҳамоно як чехраи котил, даҳшатафкан, террорист, ифротгаро ва мукобили тамоми динҳову мазҳабҳову фарҳангҳост, бипӯшонанд. Аммо замони ҷеҳрапӯшонӣ дар пушти шиорҳои ба зоҳир зебо, аммо авомфирибона аллакай гузаштааст.

Албатта, хитоби мо ба муаллифони чунин тухматбоғиҳо ва иғвономаҳо дар сомонаҳои бемори онҳо нестанд. Ва ҳеч интизор ҳам неstem, ки онҳо аз гуфтаҳои мо сари ақл оянду ислоҳ шаванд. Ҷунки интизори ислоҳ шудан аз онҳо ба якин “аз сифла найли макрамат уммедин доштан” аст.

Аммо хитоби мо ба пайравони раҳгумзадаи онҳост, ки аз ин беш фиреби ин гурӯҳро нахӯранд. Ва низ хитоб ба ҳонандагони сомонаҳои онҳо, маҳсусан корбарони шабакаҳои иҷтимоӣ дар қишвар ва берун аз он аст, ки ҳушӯр бошанд ва таҳти таъсири равонии ҳамлаҳои таблиготӣ, иғвоангезона ва маъюскунандай онҳо карор нағиранд.

Мо на мансабдори ҳукуматем ва на аз он намояндагӣ мекунем, балки ҳудамон ҳам дар бисёр маврид интиқодҳое аз баъзе амалкардҳои он дорем. Аммо имрӯз рӯзи набард аст. Набард бо душмани башарият, бо КОВИД-19. Дар рӯзи набард камтарин ихтилоф дар сафи размандагон бештарин осебро ба онҳо мерасонад. Рӯзи набард рӯзи нангӯ номус ва хифзи ному шаън аст, на рӯзи гилаву озор, шикаву ноз ва ё сӯйистифодаҳои сиёсиву таблиготӣ. Ҳамин аст, ки дар замони ҷанг конунҳои даврони осоишта бекор мешаванду конуни маҳсуси замони ҷанг ва трибуналҳо вориди амал мешаванд. Дар доираи ин гуна конунҳо, на танҳо сарпечӣ аз набард ё ҳалалрасонӣ ба ҷараёнӣ он, балки нишон додани андак сустиродагӣ ва ё пахн кардани эҳсоси нобоварӣ ба галаба, бо саҳттарин ҷораҳо мучозот мешавад.

Имрӯз ҳам ҷангӣ эълоннашуда барои маҳви коронавирус ва начоти миллату давлат (на танҳо дар Тоҷикистон, балки дар тамои дунё) ҷараён дорад ва қасонеро, ки азпушти сангар истода ҳанҷар мезананд ва иғвогарӣ мекунанд, аввал Ҳудо ва баъд вичдонҳои бедори ин миллати шариф мучозот хоҳад кард.

Агар ба амалкарди хукумат дар ду-се мохи охир аз рӯи инсоф бингарем, дармеёбем, ки он барои чунин рӯзҳо то хадди тавони худ омодагӣ гирифта буд. Зоро хама медонистем, ки дер ё зуд коронавирус ба кишвари мо низ кадами шуми худро мегузорад. Аммо агар имрӯз мебинем, ки дар пешгирӣ ва маҳори он камбудихое вучуд доранд, ин бештар нишонаи шиддати худи бухрон ва то як муддати муайян пешгиринашаванда будани он аст, на ин, ки нишонаи “бебарномагии хукумати Тоҷикистон” (чунонки иғвогарон иддао мекунанд). Агар чунин нест, пас ҷаро бобарноматарин хукуматҳо ва муктадиртарин иқтисадҳои олам дар баробари лашкари коронавирус ноком монданд?

Яке аз корҳои хуби Хукумати Тоҷикистон ин буд, ки аз оғози пайдоиши коронавирус дар баъзе аз кишварҳои минтақа, марзҳои заминиву ҳавоии худро баст ва назорати шадидро барои рафтуомад ба иҷро гузошт. Ҳамаи қасонеро, ки аз ҳориҷ меомаданд (ҷи тоҷикистонӣ ва ҷи ҳориҷӣ) ҳатман ба карантини ҷордаҳрӯза фаро мегирифт. Ин ҷораҳо сабаб гардидаанд, ки вуруди вирус ба кишвари мо ҳудуди ду моҳ ба таъхир афтад. Дар ин муддат ҳам хукумат сатҳи омодагии худро болотар бурд, ҳам дуҳтурони мо бо мутолиаи бештар ва пайгирии раванди пахншавии вирус дар дигар кишварҳо ва шевай барҳурд бо он, таҷрибахое дар ин ҳусус ҳосил намуданд ва ҳам мардуми мо бо дидани паёмадҳои беэътиноӣ нисбат ба коронавирус дар дигар кишварҳо, ҳушӯртар ва дар шинохти роҳҳои пешгирӣ огоҳтар шуданд.

Ин аст, ки мебинем, агар дар дигар кишварҳо водор кардани мардум ба пӯшидани никоб, истифодаи дасткаш ва парҳез аз тачаммӯъ яке аз мушкилтарин баҳшҳои мубориза бо коронавирус бошад (дар баъзе кишварҳо барои ин одамонро дар кӯчаҳо мезаданд, ҷарима мекарданд ва ҳатто баҳабс мегирифтанд), дар Тоҷикистон баробари эълони пайдошудани коронавирус, мардум ба сурати ҳудҷӯш ва огоҳона барои тавсияҳои тиббӣ ва фосилагириҳои иҷтимоӣ рӯ оварданд ва кишвари мо аз ин назар аллакай ҷанд кадам пеш аст.

Бале, камбудихо хастанд. Аммо онҳоро ҳуди мо бояд бартараф созем, зоро тамоми кишварҳо имрӯзҳо машгули ҳалли мушкилоти ҳудашон хастанд. Дар ин рӯзҳои сарнавиштсоз шарти инсоният, ойини ҷавонмардӣ ва гузашта аз он, омили асосии хифзи ҳаёти ҳуд ва наздиқонамон он аст, ки ҳар қадомамон дар доираи имконият ва салоҳияти ҳуд барои маҳор кардани вируси корона талош намоем ва агар коре карда наметавонем, ақаллан ба ин раванд ҳалал нарасонем. Ва ба гуфтаи Шайх Аттор амал намоем, ки “куввати некӣ надорӣ, бад макун”.

Дар шароити кунунӣ ваҳдат миёни давлат ва мардум ва иҷрои дакики барномаҳои хукумат дар мубориза бо коронавирус шарти асосии пирӯзӣ аст. Гузашта аз ин, агар

зистан меҳоҳем (ки меҳоҳем), ягона роҳ ҳамин аст. Гилаву озору танқиду танбехро мемонем барои баъд.

Пас, ҳама бо ҳам рӯхияро кавӣ дорем, аз душмани ноаён натарсем, якҷо бо хукумат барои пешгирии ин вирус бо барномаи хос амал намоем, тавсияҳои тиббириро иҷро қунем, аз имконоти мавҷуда истифода барем, духтуронамонро пуштибонии моддию маънавӣ қунем, ба ниёзмандон дар ин рӯзҳои душвор (аммо даргузар) дасти мадад дароз намоем ва муҳимтар аз ҳама, тарсу яъсу ноумедиро ба ҳуд роҳ надихем. Ва мо ҳатман пирӯз мешавем!

**Кароматулло ОЛИМОВ,
академик**

**Рустам ХАЙДАРОВ,
доктори илмҳои фалсафа**

-
-
-
-
-
-
-